

PARADIJS & EUROPA

Marcel Proust, Emile Zola en Louis Couperus: drie grote auteurs liggen met hun werken ten grondslag aan de theaterproducties die deze zomer bij de Ruhrtriennale in wereldpremiere gaan. Krzysztof Warlikowski, Luk Perceval en Ivo van Hove enceneren romanbewerkingen waarin de grondslagen van het moderne Europa worden beschreven.

Liebe. Trilogie meiner Familie 1

'Liebe' (Liefde) is het eerste deel van een trilogie die regisseur Luk Perceval voor de Ruhrtriennale in de komende drie jaar in de giethal van een voormalige hoogoven in Duisburg zal enceneren – een trilogie, gebaseerd op de romancyclus 'Les Rougon Macquart' (1871–1893) van Emile Zola. Luk Perceval: 'In "Le Docteur Pascal" schetst Zola zichzelf. Docteur Pascal analyseert en beschrijft zijn familie. De arts denkt dat hij – als hij de logica van de overerving eenmaal heeft begrepen – de mensen kan manipuleren en naar succes leiden. Dat is een naïef, aandoenlijk geloof. Zoals het geloof in het paradijs. Deze arts is een soort dokter Faust: hij wijdt zich aan de wetenschap, maar wil vooral zichzelf genezen en zijn familie redden.'

De stille kracht

Couperus' meesterwerk 'De stille kracht' (1900) is een visionaire roman die de westerse cultuur als onverzoenbaar tegenover de oosterse plaatst. De Nederlandse kolonisator kan niet op tegen de oosterse 'stille kracht' die onderhuids aanwezig is en een trage slijtage aanricht. De westerling domineert en controleert, maar blijkt niet in staat de kern van het oosten te raken en de Indische cultuur te overheersen. Wat rest is een machteloze westerse mens in het Indische woud.

Ivo van Hove: 'Voor mij is Couperus de meest mondiale schrijver uit de Nederlandse literatuur. Hij behandelt thema's die de Nederlandse grens ver overstijgen en de wereld aanbelangen. Als een ware kosmopoliet schrijft hij met open blik over mensen die vaak een te nauwe blik op het leven en de maatschappij hebben.

'Die Franzosen'

'Die Franzosen' ('De Fransen') is de meest recente expeditie van Krzysztof Warlikowski. Zijn vertrekpunt is de monumentale roman 'Op zoek naar de verloren tijd' (1908–1922) van Marcel Proust, die een samenleving in ontredde schiedert, wankelend door de erosie van de oude hiërarchieën, ongebreideld antisemitisme en het uitbreken van de Eerste Wereldoorlog.

Krzysztof Warlikowski: 'Het is niet de bedoeling een toneel equivalent van de roman te produceren, maar om een parallelle wereld te bouwen, niet-lineair, door drongen van Proust's kritische blik, zijn heldere visie en esprit.'

LOUIS COUPERUS: EEN NIEUWE WERELD

Zijn leven lang was Louis Couperus (1863–1923) een rusteloos schrijver. Niet alleen beoefende hij zo'n beetje alle denkbare literaire genres – poëzie, korte verhalen, sprookjes, romans, feuilletons, epigrammen, reisverhalen, beschouwingen en toneelbewerkingen – na de eeuwwisseling was hij ook voortdurend op reis. Romans en verhalen volgden elkaar in een verbluffend tempo op, waarin hij ook telkens weer een compleet nieuwe wereld schiep, nu een naturalistische dan weer historische of symbolistische. De stille kracht (1900), een van zijn meesterwerken, schreef hij in slechts een paar maanden, tijdens een bezoek aan zijn zuster en haar echtgenoot, die in Pasoeroean op Oost-Java resident was.

Als decor voor zijn dramatische verhaal over de ondergang van resident Van Oudijck gebruikte hij vrij letterlijk zijn directe omgeving, de kleine gemeenschap van Nederlanders in een uithoek van de kolonie, maar in de roman krijgt die benauwde wereld een diepe, existentiële resonans, die in al zijn werk doorklinkt. Hoe kan een mens zichzelf overeind houden in een wereld waarin alles vergankelijk is, waarin geen blijvend houvast te vinden is in religie, filosofie, ideologie, een wereld waarin de mens die zich ontworstelt aan de benepenheid van zijn eigen kleine sociale wereld niet automatisch een rijker, zinniger leven wacht, maar wellicht juist de wanhoop van de totale leegte. **BAS HEIJNE**

Deze werken werden geschreven rond de omslag van de negentiende naar de twintigste eeuw. Ze zijn nog steeds beangstigend precies in hun analyse van onze tijd, ons politieke en sociale systeem. Ze ademen een grote schoonheid, een taalpracht, een rijkdom aan beelden.

Johan Simons

Pyrénées.

Met de steun van de Stiftung für deutsch-polnische Zusammenarbeit. Partner: Polnisches Institut Düsseldorf

21 | 22 | 23 | 28 | 29 | 30/8 — 18.00 uur
Maschinenhalle Zweckel, Gladbeck
ca. 5h, 1 pauze
€ 20 / 30 / 40, korting vanaf € 10
Pools met Duitse en Engelse boventitels
Aanbevolen vanaf 16 jaar
www.ruhr3.com/NLF

Liebe. Trilogie meiner Familie 1

Naar Emile Zola / Bewerking en regie: Luk Perceval
Met: Patrick Bartsch, Stephan Bissmeier, Pascal Houdus, Marie Jung, Barbara Nüsse, Sebastian Rudolph, Gabriela Maria Schmeide, Maja Schöne, Rafael Stachowiak, Oda Thormeyer, Tilo Werner, Patrycja Ziolkowska

Een productie van de Ruhrtriennale en het Thalia Theater Hamburg

9 | 10 | 11 | 12 | 13/9 — 19.00 uur
Gießhalle, Landschaftspark Duisburg-Nord
ca. 3h 30min, 1 pauze
€ 20 / 30 / 40 / 50, korting vanaf € 10
Duits met Engelse boventitels
www.ruhr3.com/NLL

De stille kracht

Naar Louis Couperus
Regie: Ivo van Hove
Met: Aus Greidanus jr., Marieke Heebink, Gaite Jansen, Maria Kraakman, Halina Reijn, Vanja Rukavina, Gijs Scholten van Aschat, Jip van den Dool

Een productie van de Ruhrtriennale en Toneelgroep Amsterdam

18 | 19 | 20 | 23 | 24/9 — 19.30 uur
Salzlager, Kokerei Zollverein, Essen
€ 20 / 30 / 40, korting vanaf ab € 10
Nederlands met Duitse en Engelse boventitels.
www.ruhr3.com/NLSK

Sturzflug (Duikvlucht)

Van en met: Studio ORKA

Een productie van Studio ORKA in coproductie met Theater Antigone en Zomer Van Antwerpen

Met ondersteuning van de vrienden-vereniging van de Ruhrtriennale

15 en 21/8 — 19.00 Uur
16/8 — 14.00 en 19.00 uur
18 en 19/8 — 11.00 en 19.00 uur
20/8 — 11.00 uur
De locatie wordt vanaf juli bekendgemaakt
ca. 1h 30min — € 15, korting vanaf € 7,50
www.ruhr3.com/NLST

Weerbestendige kleding aanbevolen

Gastfemen en romanier van wereldromaan Louis Couperus. Foto: Letterkundig Museum Den Haag